

Huvudman
ukn@markaryd.se
ks@markaryd.se

2017-06-13
Dnr 400-2016:6993

Rektor vid skolan
rebecka.svensson@markaryd.se

Beslut

för Strömsnässkolan i Markaryds kommun efter kvalitetsgranskning av undervisningens organisation på skolor där det finns obehöriga lärare

Inledning

Skolinspektionen har genomfört en kvalitetsgranskning av undervisningens organisation på skolor där det finns obehöriga lärare. Som obehörig lärare räknas lärare som undervisar i ämne/ämnena de saknar legitimation för. Syftet är att granska hur rektor, givet situation med obehöriga lärare, leder och organiserar arbetet för att säkerställa att eleverna får en undervisning med sammanhang och utgångspunkt i nationella mål och riktlinjer.

Granskningen genomförs i 28 skolor och avser undervisning i årskurserna 7-9. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Strömsnässkolan ingår i nämnda granskning. Skolinspektionen besökte Strömsnässkolan den 30 maj 2017. Besöket genomfördes av undervisningsråd Anna Wide och Thomas Nilsson. Intervjuer med lärare, rektor och elever har genomförts.

Strömsnässkolan är en kommunal skola i Markaryds kommun. Strömsnässkolan har 132 elever i årskurserna 7-9. Skolan har 23 undervisande lärare i de aktuella årskurserna. Av dessa saknar 7 behörighet i något eller några av de ämnena de undervisar i. Det framkommer att lärarna är organiserade i arbetslag. Nuvarande rektorn har vid tillfället för granskningsbesöket varit rektor ungefär fem månader.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter redovisas de utvecklingsområden som Skolinspektionen identifierat inom ramen för granskningen följt av en motivering. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektors ledning och organisering behöver utvecklas inom några områden som omfattas av denna granskning.

Granskningen visar att rektorn arbetar aktivt för att så långt som möjligt använda behöriga lärare för undervisningen. Rektor har kartlagt vilka behörigheter lärarna vid skolan har och också vilka behov som finns när det gäller lärares behörighet både på kort och på lång sikt.

Granskningen visar att rektor använder olika strategier för att rekrytera behöriga lärare förutom sedvanlig annonsering. Rektor använder exempelvis egna nätverk och uppmuntrar lärarna att vara aktiva för att hitta behöriga lärare.

Granskningen visar att det finns behov av att förbättra förutsättningar för att på skolan skapa en samsyn och tydlighet kring tolkning av kursplaner, undervisningens planering och genomförande samt bedömning av elevernas kunskaper. De redskap som finns för att stärka samsynen i form av till exempel en digital plattform och olika möten, används i dagsläget inte strukturerat i detta syfte.

Granskningen visar att ett strukturerat, skolgemensamt arbete behöver utvecklas för att stödja lärarnas arbete med bedömning. Eleverna får inte alltid en tydlig bild av sin kunskapsutveckling och hur den bedöms i relation till kunskapskraven.

Granskningen visar att obehöriga lärare får stöd till viss del av behöriga lärare till exempel i planering och genomförande av undervisning men att stödet inte är planerat och strukturerat.

Det finns hos skolans lärare en stark vilja att hjälpa varandra men inte tydliga rutiner för hur obehöriga lärare ska introduceras och stödjas i sitt arbete även om nuvarande rektor har påbörjat ett arbete för att förbättra överlämnande vid lärarbyten. Obehöriga lärare samverkar i varierande grad med behöriga lärare i arbetet med bedömning och betygssättning.

Här följer en närmare redogörelse av identifierade utvecklingsområden.

Identifierade utvecklingsområden/Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- Rektorn behöver utveckla formerna för samverkan bland lärarna på skolan för att skapa samsyn kring undervisningens utgångspunkter och genomförande samt kring bedömning av elevernas kunskaper.

Motivering till bedömning av identifierat utvecklingsområde

Granskningen visar att den samverkan som sker mellan lärarna kring arbetet med att planera och genomföra undervisningen behöver utvecklas. Lärarna är organiserade i arbetslag men diskussioner om undervisningens innehåll och upplägg förs inte ofta där. Samverkan i ämneslag har påbörjats men behöver stärkas. Samtal om dessa frågor förekommer mellan lärarna men det sker främst informellt, utanför ordinarie mötestid. Granskningen visar att det ibland saknas kontinuitet i elevernas undervisning när lärarbyten sker. Eleverna vid Strömsnässkolan har vid lärarbyten upplevt att nya lärare inte alltid vet vad

eleverna arbetat med eller var de står i sin kunskapsutveckling. De har själva fått ta stort ansvar för att tala om för nya lärare vad de arbetat/ arbetar med. En viktig grund för att kunna erbjuda eleverna en kontinuitet i undervisningen trots lärarbyten är att det finns en uttalad samsyn och tydlighet på skolan kring undervisningens grunder och genomförande.

Skolan behöver också utveckla sitt arbete med bedömning för att kunna garantera att detta arbete alltid har sin utgångspunkt i kunskapskraven inom respektive ämne. Viss samverkan sker idag men inte på ett systematiskt och kontinuerligt sätt. Eleverna förstår inte alltid på vilka grunder de blir bedömda och lärarna uppger att det behövs tydligare strukturer för diskussioner om bedömningar och betygssättning.

Skolinspektionen bedömer därför att rektorn behöver utveckla samverkansformerna för att skapa samsyn i arbetet med planering av undervisningen och bedömning av elevernas kunskaper och förmågor.

- Rektorn behöver säkerställa former så att obehöriga lärare ges stöd efter behov i arbetet med att planera och genomföra undervisningen liksom i arbetet med bedömning och betygssättning.

Motivering till bedömning av identifierat utvecklingsområde

Granskningen visar att obehöriga lärare i viss utsträckning får stöd av, och samverkar med, behöriga lärare även om det inte finns någon organiserad samverkan eller något organiserat stöd mellan behöriga och obehöriga lärare. Det saknas rutiner för att introducera obehöriga lärare. I granskningen framgår att det finns obehöriga lärare som skulle ha behov av kollegial samverkan i form av att behöriga lärare får ett uttalat uppdrag att stödja obehöriga. De forum som i dagsläget finns för samverkan, till exempel arbetslagsmöten och digitala plattformar, används i liten utsträckning för detta syfte. Det saknas också kontinuerliga samverkansformer för att diskutera sambedömning mellan behöriga och obehöriga lärare.

Skolinspektionen bedömer därför att rektorn behöver utveckla stödet till de obehöriga lärarna. Detta genom att skapa tydliga rutiner och förutsättningar för hur obehöriga lärare introduceras och kontinuerligt får det stöd de behöver.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 12 december 2017 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till *skolinspektionen.goteborg@skolinspektionen.se*, eller per post till, *Skolinspektionen, Box 2320, SE-403 15 Göteborg*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2016:6993) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har projektledare Malin Salemyr deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Anna Wide
undervisningsråd/ Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/obehoriga-larare/>

Bilaga: Författningsstöd

Behörig för undervisning

2 kap. 13 § skollagen

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Enligt 2 kap. 18 § kan dock undantag från 13 § göras om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller om det finns något annat skäl med hänsyn till eleverna. I 19 § framgår dock att om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Enligt 21 § framgår också att i fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare eller förskollärare i skolväsendet gäller att den som ska bedriva undervisning enligt 18 § får anställas högst ett år i sänder.

SFS 2011:326

I behörighetsförordningen preciseras vilken utbildning olika kategorier av lärare ska ha för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet samt andra bestämmelser om behörighet för lärare. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165) framhålls vikten av att lärare förutom generell lärarkompetens även besitter specifik kompetens. Med specifik kompetens avses att de lärare som används i undervisningen utöver generell lärarkompetens även har specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen (s. 262). Vidare framkommer i propositionen att för att utbildning och undervisning ska hålla hög kvalitet skall huvudmannen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Det är rektor som leder och samordnar arbetet inom sitt verksamhetsområde och har ansvar för att planera så att läraren används för sådan undervisning som läraren har utbildning för.

I regeringens proposition (2010/11:20) framgår att ett legitimationssystem är en viktig kvalitetssäkring av lärare och förskollärare och kan därmed höja kvaliteten på den samlade lärarkåren.

Ledning och utveckling av undervisning

2 kap 9 § skollagen

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

2 kap 10 § skollagen

Rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

4 kap. 4 § skollagen

Rektor är ansvarig för planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenheten. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Lgr11 avsnitt 2.8

Rektor i egenskap av pedagogisk ledare har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen

Allmänna råd för bland annat grundskolan för att stödja lärare, rektorer och huvudmän i arbetet med hur skolförfattningarna bör hanteras i den pedagogiska praktiken avseende planering och genomförande av undervisningen.

SKOLFS 2014:44

Rektor ska ansvara för att en nyanställd lärares introduktionsperiod planeras på ett sådant sätt att läraren ges tillräckligt stöd utifrån sina tidigare kunskaper, erfarenheter och förmåga att fungera självständigt i sin yrkesroll. En mentor utses av rektorn till den lärare som genomför introduktionsperioden och mentorn ska så långt det är möjligt ha samma behörighet som läraren. Mentorn ska ges förutsättningar och tillräckligt stöd för att kunna fullgöra sin uppgift.

Skolverkets stödmaterial om introduktionsperiod för nyanställda lärare och förskollärare (2015)

Betyg och bedömning

3 kap. 14 § skollagen

Rektor ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.